

شلوک فریدی

سوال نمبر ۰۱

بابا فرید نے اخلاقیات نوں جیون دی کجی قرار دتا اے
کھل کے بیان کرو۔

جواب

• تعارف:

بابا فرید الدین گنج شکر (۱۲۸۵ء-۱۱۸۸ء) پنجابی زبان دے
مڈھلے شاعر تھن۔ بابا فرید نے صرف پنجابی زبان دے شاعر سن بلکہ
آپ اپنے ویلے دے نیک پاک درویش ~~دے~~ عالم دین تے صوفی بزرگ
سن اپناں اپنی زندگی دا مقصد اللہ سوچنے دے پیغام دا پرچار کرنا
سمجھیا۔ بابا فرید عام فہم تے سادہ ترین پنجابی زبان وچ شاعری
کر کے عام لوکاں نوں اللہ دا پیغام ~~پھیلایا~~ دتا اپناں دی بات وچ
اک ربی کشش تے سیج دی طاقت بندی سی۔ آپ دا کلام لوکاں
دے دل تے اثر دکھدا سی۔ بابا فرید دی وجہ توں ڈھیروں ڈھیر لوک
مسلمان ہوئے۔

بابا فرید نے شاعری نوں اپنے صوفیائی خیالات
دے پرچار دا ذریعہ بنایا۔ اوہناں دی شاعری وچ اسلام دی
تبلیغ دارنگ تے اخلاقیات دا بھروسہ ~~دراں~~ درس موجود اے اوہناں
نے اخلاقیات نوں انسانی جیون دی کجی قرار دتا اے۔ بابا فرید دا
اصل نام مسعود سی۔ فرید الدین تے گنج شکر اوہناں دے القاب سن۔

ملتان دے پیرے قصبے کو کھیوال وچ پیدا ہون والے بابا فرید نے اپنی مدد علی تعلیم اپنی ماں، قرسم بی بی، کولوں حاصل کیتی۔ مولوی منگلج الدین کولوں قرآن، تفسیر تہ فقہ دا علم حاصل کیتا۔ حضرت خواجہ مختیار کاکئی دے مرید ہون کے چشتیہ سلسلے وچ شامل ہوئے۔

give heading relevant to the qs statement

بابا فریدی شاعری دی فنی خوبیاں:

بابا فریدی شاعری سنسن والے زیادہ لوک سادہ تے ان پڑھ سن۔ اسی وجہ توں عربی تے فارسی جاسن دے باوجود آپ دا زیادہ تر کلام آسان پنجابی زبان وچ اے۔ بابا جی نے اپنی شاعری وچ عام فہم تے سادہ علامت، تشبیہاں تے استعاریاں نوں استعمال کردے ہوئے لوکاں نوں اپنی گل سمجھائی۔ بابا فرید نے اپنا کلام شلوک صنف اچ لکھیا **حوالا بخش کشتہ** اپنی کتاب پنجابی شاعراں دا تذکرہ اچ شلوک بارے ایہ لکھدے نیں:

اصل لفظ اے شہ لوک: بادشاہ دی دنیا۔
کلام الملک۔ مطلب ایہم کہ اک خیال نوں
سنکوچ کے تھوڑے چہ لفظاں وچ بیان کرنا
اے دو مہرے دی وی ہن تے ودھ وی۔

صوفی تصوف دی دنیا دے بادشاہ ہند نے اسی لٹے ایہناں دے کلام نوں شلوک یعنی بادشاہان دی زبان آکھیا گہا اے بابا فرید دے شلوک سکھ مذہب دے گرو نانک نے اپنی مذہبی کتاب گرنہ صاحب وچ وی لکھ گورو گرنہ صاحب وچوں ^{سبھی} توں پہلے جیسی رام مشتاق نے بابا فرید دے شلوکاں نوں وکھری کتاب **شلوک فریدی** دے ناں توں گورملکی وچ چھپوایا سی۔ محمد آصف خاں دا کلام "آکھیا بابا فرید نے" اک معیاری تے مستند کلام منیا جاندا اے

بابا فریدی شاعری و افکری و بیروا:

بابا فرید اپنی شاعری و بیروا اخلاقیات دا بھرواں
درس دیندے نیں۔ بابا فرید پنجابی ادب دی نینہ رکھن والے اک
عظیم صوفی، عبادت گزار، عالم فاضل تے روحانی مرشد ہون دے
نال نال اک بہت وڈے اخلاقی شاعر سن۔ آپ دا کلام اسلام دی
تبلیغ تے اخلاقیات دے پیر چار کرن والا ہے، مثال کلام اے۔

بابا فریدی شاعری دے اہم موضوعات و بیروا عجزی و انلساری، قناعت پسندی،
السان دوستی، ذات دی نفی، برداشت تے حسن سلوک تے سچائی دا
پیر چار شامل نیں۔

relate your arguments/subheadings to the qs statement.

1. عجزی و انلساری دا درس: ikhlaqiat jeewan di kunji?

سید سرفراز احمد شاہ اپنی کتاب 'کچھ فقیر' و بیروا لکھدے
نیں کہ دو چھ ماناں دے رب دی بادشاہیت و بیروا کسی چیز دی کئی نہیں
نہیں اے سوا ئے اک چیز توں، اوہ اے عجزی اللہ پاک دی ذات
عجزی تو پاک اے اسی لے اللہ پاک توں اپنے بندے و بیروا عجزی
بہت پسند اے اللہ کریم توں اوہ لوک بہت عزیز نیں جیسے
اپنے آپ توں جھکا کے تے عجزی بن کے رہے نیں۔ بابا فریدی
بہت عجزی تے انلساری رکھن والے بزرگ سن۔ اوہناں دا اصول سی کہ
اوہ پیر آون والے بیروا اپنے لوں اٹھ کے ملدے تے اوس دا استقبال کردے
اوس توں پہلے بیچا کے فیر آپ بیٹھدے سن۔ بابا جی اپنی شلوکاں و بیروا
عجزی تے انلساری آدرس دیندے نیں۔

فریدا میں توں مارا کے منج کر نکلی کر کے گڈا
بھرے خزانے اب دے جو بھاوے سو گڈا

یعنی انسان فوں چاہی دا اے کہ اپنے من یعنی غمور تے تکر فوں منج دی طرح
کٹ کے باریک کرے تے اپنے اندر عاجزی تے افساری پیدا کرے۔ اللہ
یاں اپنے عاجز تے افسار بندیاں فوں اپنے بھرے خزانیاں و جوں
بیت کج نواز دا اے۔ السراں اک ہور شلوک وچ بابا جی فرماندے
نیں:

فریدا ایسا ہوو، جیسے کھ مسیت
پیراں بیٹھ تھائیٹھ، کدی نہ چھوڑے پیریت

2. سچائی دا پرچار:

بابا جی نے اپنی شاعری دے وچ بیت سادہ لفظاں
وچ لوکاں تک اخلاقیات دا سینھا پہنچایا اے۔ بابا جی نے بندھاں دے
ان پرہ تے سادہ لوکاں فوں نیکی دا درس دتا۔ اسی طرح بابا جی نے
سچ بولن و الیاں فوں نیک، آکھیا۔ بابا فرید شکر سچ اپنی اک شلوک
وچ لکھدے ہیں۔

بولیے سچ دھرم جھوٹا نہ بولیے
جو گد سے واٹ سر پیراں جو لئیے

ایس دا مقصد اے پٹی انسان فوں ہمیشہ سچ بولنا چاہیو جا پیرا اے
سچ دے مذہب فوں اپنا نا چاہیو اے۔ تے پیرا اپنے مریداں فوں جو گد سدا
اے، اوں فوں فوراً اپنا نا چاہیو دا اے۔

3. قناعت پسندی دی تلقین:

اللہ تعالیٰ دی سچ ذات بندے فوں جو دتا اے، اوں تے
صبر تے شکر نال زندگی گزارن فوں قناعت آکھی دا اے۔ اپنی قسمت تے

اتے صابرتے شاکر رہینا چاہیے۔ انسان لوں جو مل جائے اوہیے اتے اکتفا کرنا تے کوئی گلہ شکوہ نہ کرنا قناعت پسندی اے۔ آج دے معاشرے وچ لالچ، بھوس تے حسد دے خاتمے لہ لئی اے ضروری اے کہ لوکاں لوں قناعت پسندی دادرس دتا جائے۔ بابا فرید لوں جوں تھے نذرانے پیش بیتے جانے سن، اوہ کول نہیں رکھدے سن۔ سکوں لوکاں وچ وند دیندے سن۔ بابا جی نے بہت سادہ زندگی گزاری، سکی روٹی پانی وچ بھگو کے کھا لیندے سن تے کھردا لباس پاؤندے سن۔ بابا فرید فرماؤندے ہیں:

رکھی سکی کھاء کے ، ٹھنڈا پانی پی
فرید اوکھ برائی چوڑی ، نہ ترساش جی

۴. ذات دی نفی کرن دی مت :

بابا فرید اپنے کلام وچ لہرتھاں تے اپنے آپ لوں مخاطب کر کے گل کر دے ہیں۔ بابا جی پر شکوک وچ 'فریدا' آکھ کے اپنے آپ لوں لفحت کر دے ہیں۔ اے نصیحت کرن دا اک بہت کمال طریقہ اے جس دے ذریعے دوئے لوک براوی نہیں مناندے و تے گل سمجھ وی جاندے ہیں۔ بابا فرید انرازا ایہہ سی کہ اوہ اللہ دے مقرب بندے تے باعمل صوفی ہون دے باوجود آکھدے ہیں کہ میں ابنیاں کرتوتاں تے بھیرے کہاں دی وجہ توں سیاہ ہو گیا آں پر لوکی سمجھدے ہیں کہ میں کوئی درویش آں۔ ایہہ اصل وچ ذات دی نفی تے عاجزی انکساری دی بہترین مثال اے۔ بابا جی اک شکوک وچ آکھدے ہیں کہ:

فریدا کالے عینڈے کپڑے ، کالا عینڈا ویس
گناہیں بھریاں میں پھراں ، لوک کس درویش

۳. برداشت سے حسن سلوک دادرس:

بڑے پسند نہیں۔ بابا فریدی شامری وچ وی ایہہ پیغام ملدا اے کہ بندے
لوں معاف کرن والے تے برداشت کرن والا ہونا چاہیے۔ بابا جی درس
دیندے پیش کہ جو برائی کرے، اوس دے نال وی چنٹا کرو۔ فرماؤندے
نیں:

فریدا جو تیش مارن ملکیاں، تینہاں نہ ماریں گھم
آپنے گھر جا بیٹے، پیر تینہاں دے چم

بابا فریدی برے سلوک دا بدلہ لین دی بجائے برداشت تے حسن سلوک دادرس
دیندے پیش کیوں جے پیرتاوا جواب دین تے رد عمل دے طور اتے بدلہ لین
نال انسان عقلمند نہیں سگوں بے وقوف تے جاہل اکھواندا اے۔ قرآن آکھدا
اے کہ جاہلاں نال بحث وچ نہ یوڑ سگوں دوروں ای سلام کر کے اپنا راہ
لو۔ ایس لئی کہ چکر وچ وٹا ماریاں گند اڑ کے اپنے اتے ای ڈگدا اے۔
اسی لہ لئی بندے لوں حسن سلوک دا معاملہ کرنا چاہیے دا اے۔ برائی
کرن والے تے برائی دا جواب برائی نال دین والے
وچ کوئی فرق نہیں۔ دولوں ای غلط کردے پیش ایس دے مقابلے اچ برائی
دا جواب اچھائی نال دین والے لوک اللہ لوں بہت پسند ہوندے ہیں قرآن
اچ وی اللہ پاک فرماؤندے پیش کہ:

one reference is enough for a single argument.

وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي
رَهْتُمْ أَحْسَنُ۔ برائی تے بھلائی برابر نہیں ہو سکتی
(برائی لوں) اچھائی نال دور کرو۔

یعنی انسان لوں برداشت کرنا چاہیے تے برائی دا جواب نیکی نال کرنا چاہیے
السریر انسان اپنے دشمنان لوں وی اپنا دوست بنا لیندا اے۔

• حکمدی گل :

حکمدی گل ایہ بیٹی بابا فرید دے شلوک نہ صرف بہترین شاعری
دا اچاتے سچا نمونہ مین بلکہ فکری اعتبار نل وی اخلاقیات دا اعلیٰ
درس ویدہ نیں۔ بابا فرید دی شلوکاں وچ ورتی جان والی زبان
اوہ بینائی اے جیہڑی اچ توں اٹھ سو سال پہلاں لولی جاندی سی۔
متروک لفظاں (توں علاوہ) توں چھوڑ کے باقی سارے دے سارے لہج
وی ورتوں ورتج نیں۔ بابا فرید دا انداز بیان وی سدھا سادھو
نہ لویکا اے۔ بابا فرید دی شاعری اچ اخلاقیات دا بھرواں درس
حلا اے۔ ایس توں ثابت ہوندا اے کہ بابا فرید نئی اخلاقیات
جیہوں دی کہنی اے۔ بابا فرید دی شلوک پردھ کے دل نیکی ول مائل
ہوندا اے تے روحانی لغت محسوس ہوندی اے۔ ایہہ آکھیاں
جاسکدا اے کہ شلوک فریدی اخلاقیات توں جیہوں دی نگھی
کہنی چھوڑے ثابت کردے نیں۔

work on the structure of the answer. improve the relevance of arguments and headings.

because relevance to the qs is key.